

Wyzwolenie obozu w Holiszowie przez NSZ. Nie przez Armię Czerwoną. Przez NSZ



Zwiedzanie czeskich miejscowości Holiszów i Pilzno, spotkanie z weteranami, czy przejazd zabytkowymi pojazdami to wybrane atrakcje towarzyszące obchodom 71. rocznicy wyzwolenia niemieckiego obozu koncentracyjnego w Holiszowie przez Brygadę Świętokrzyską Narodowych Sił Zbrojnych. Do udziału w obchodach zaprasza Związek Żołnierzy NSZ.

Zaledwie kilka dni dzieli nas od 71. rocznicy wyzwolenia niemieckiego obozu. Uroczystości rocznicowe zaplanowano w Holiszowie i Pilźnie. Główne obchody odbędą się 6 maja w Holiszowie.

Holiszów jest niewielką czeską miejscowością leżącą nieopodal Pilzna. W 1945 roku utworzono w nim niemiecki obóz koncentracyjny Holleischen (filia KL Flossenbürg), gdzie pod strażą SS-manów przebywało około 1000 więźniarek różnych narodowości. Oswobodzono 400 Francuzek, 280 Żydówek, 167 Polek oraz Czeszki, Holenderki, Belgijki, Rumunki, Jugosłowianki oraz kobiety innych narodowości. Zgodnie z rozkazem, który otrzymał z Berlina ówczesny komendant obozu Gerhard Lichtenau, kobiety miały być eksterminowane. Dowództwo planowało zniszczenie obozu i jednocześnie zlikwidowanie wszystkich więźniarek zanim przedostanie się do niego wojsko amerykańskie. Dlatego też pod baraki podłożono substancje łatwopalne i czekali na rozkaz podłożenia ognia. W porę nadeszli żołnierze Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych, którzy w maju 1945 roku dołączyli do armii amerykańskiej. Wyzwolenie obozu nastąpiło 5 maja 1945 roku.

Uratowanie więźniarek to nie jedyna zasługa polskich żołnierzy. Brygada Świętokrzyska NSZ przyczyniała się także do oswobodzenia około 10.000 cudzoziemskich robotników przymusowych, których Niemcy zmuszali do pracy w przemyśle i traktowali jak niewolników.

Polska brygada rozbijała także niemieckie jednostki wojskowe i likwidowała organizowane przez Niemców zasadzki na żołnierzy amerykańskich. Na przykład wzięła do niewoli sztab jednego z korpusów niemieckich, a następnie przekazała jeńców Amerykanom.

„Wyzwolenie niemieckiego obozu koncentracyjnego dla kobiet w Holiszowie w dniu 5 maja 1945 r. przez Brygadę Świętokrzyską NSZ było jedynym takim wydarzeniem w historii drugiej wojny światowej, kiedy oddział partyzancki wyzwolił niemiecki obóz koncentracyjny. Przypomnienie o tym wydarzeniu ukazuje faktyczny stosunek Polskiego Państwa Podziemnego i Polaków do polityki III Rzeszy i holokaustu” - zaznacza ZŻNSZ.

Plan uroczystości:

Holiszów (środa, 4 maja):

godz. 10.00 - objazd z przewodnikiem po miejscach stacjonowania BŚ NSZ - zwiedzanie Domu Dziejów Holiszowa (zdjęcia BŚ NSZ, eksponaty z II wojny światowej w Holiszowie), ruin kościoła, w którym ślub wziął Leonard Zub-Zdanowicz „Ząb” i Maria Poraj-Wybranowska, Vszekar oraz Kviczovic. Spotkania mieszkańcami i ze świadkami pobytu żołnierzy Wojska Polskiego z Brygady Świętokrzyskiej.

godz. 16.00 - zwiedzanie Bernartic, gdzie Brygada Świętokrzyska NSZ była dyslokowana ze Vsekar i okolic.

Pilzno (czwartek, 5 maja):

godz. 10.00 - zwiedzanie Pilzna z przewodnikiem z naszymi flagami narodowymi. Zwiedzimy Rynek z katedrą, nowoczesnymi fontannami, Ratuszem oraz Słupem morowym. Na zewnątrz obejrzymy także stary i nowy teatr. Odwiedzenie muzeum Patton Memorial Pilsen.

godz. 16.45 - składanie kwiatów pod pomnikiem 2. Dywizji Piechoty USA

godz. 17.00 - prezentacja książki Juri Fredla o Brygadzie Świętokrzyskiej NSZ w Pilźnie w Bibliotece Wojewódzkiej

godz. 17.30 - składanie kwiatów pod pomnikiem 16. Dywizji Panczernej USA

Holiszów-Pilzno (piątek, 6 maja):

godz. 9.00 - Msza święta w kościele Piotra i Pawła w Holiszowie

godz. 10.00 - uroczystości wyzwolenia obozu w Holiszowie: przemarsz ze sztandarami i GRH pod tablicę upamiętniającą wyzwolenie niemieckiego obozu koncentracyjnego przez BŚ NSZ (odśpiewanie 2 hymnów narodowych, okolicznościowe przemówienia, złożenie wiązanek, zapalenie zniczy, Apel Poległych, Modlitwa NSZ)

godz. 12.00 - spotkanie w Domu Kultury w Holisowie z Burmistrzem, ks. proboszczem i mieszkańcami **godz. 16.00-18.00** - uroczyste obchody pod pomnikiem gen. George'a S. Pattona w Pilźnie

Pilzno (sobota, 7 maja)

godz. 10.00-13.00 - spotkanie z weteranami z USA, Belgii i Polski w Pilźnie - weterani będą dawali autografy po spotkaniu (rzutnik z biografiami, przemówienia, pytania od publiczności)

godz. 15.30-18.00 - „Konwój Wolności” w Pilźnie - przejazd zabytkowymi pojazdami

Izabela Kozłowska

Fot. Narodowe Siły Zbrojne